

Dr. Volkan ASLAN
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Anayasa Hukuku Ana Bilim Dalı

**KARŞILAŞTIRMALI ANAYASA
HUKUKUNDA VE TÜRKİYE'DE DEVLET
BAŞKANININ KARARNAME YETKİSİ**

Bu çalışma Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
(TÜBİTAK) tarafından desteklenmiştir.

onikilevha
1111 11111111 1111 11111111 1111

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
ÖNSÖZ.....	XI
İÇİNDEKİLER	XV
KISALTMALAR	XIX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KARARNAME KAVRAMI VE DEVLET BAŞKANININ KARARNAME YETKİSİNİN KURAMSAL DAYANAKLARI

I. KARARNAME KAVRAMI.....	13
A. Terim	13
B. Hukuki Nitelik.....	20
C. Kararnamelerin Sınıflandırılması.....	29
II. KARARNAME YETKİSİNİN KURAMSAL DAYANAKLARI	36
A. Kararname ile Yasa Arasındaki Modern Ayrımın Özellikleri	39
1. Yasa Koyucu Olarak Ulus, Maddi-Şekli Yasa Ayrımı ve Kararnameler.....	39
2. Parlamentoların Pyrrhus Zaferi: Yetki Yasaları	48

3. Ulusal Ruhun Cisimleşmesi Olarak Başkan: Kararnamelerin Demokratik Meşruiyeti.....	58
B. Hükümet Sistemleri ve Kararname Yetkisi.....	66
1. Kararname Yetkisinin Başkanlık Sistemindeki Yeri.....	66
2. Kararname Yetkisinin Parlamenter Sistemdeki Yeri.....	73
3. Kararname Yetkisinin Yarı-Başkanlık Sistemindeki Yeri.....	76
C. Olağanüstü Yönetimler ve Kararname Yetkisi.....	84
1. Klasik Olağanüstü Yönetimler ve Kararname Yetkisi.....	86
2. Olağanüstü Yönetimlerin Liberal Yorumuna Meydan Okuma: Weimar Cumhuriyeti ve Egemen Diktatörlük.....	91
3. Modern Olağanüstü Yönetimler ve Kararname Yetkisi.....	97

İKİNCİ BÖLÜM

DEVLET BAŞKANININ KARARNAME YETKİSİNİN ANAYASALARDA VE UYGULAMADA GÖSTERDİĞİ ÖZELLİKLER

I. KARARNAME YETKİSİNİN KULLANILMASINDA MODELLER.....	103
A. Kararname Yetkisinin Anayasalarda Tanınması.....	103
1. Asli Kararname Yetkisi ve Anayasal Yetki Yasaları.....	104
a. Asli Kararname Yetkisi.....	104
b. Kararname Yetkisinin Yetki Yasalarına Dayanılarak Kullanılması.....	110
2. Kararname Yetkisinin Anayasal Çerçevesi.....	113
a. Kararname Yetkisinin Kullanılmasına Katılım.....	113
b. Parlamentoların Çıkarılan Kararnamelerle İlgili Yetkileri.....	120
c. Kararnamelere Konu Bakımından Getirilen Sınırlamalar.....	130
d. Kararnamelerin Yargısal Denetimi, Yürürlükten Kalkma ve Zaman Bakımından Etki.....	140

B. Kararname Yetkisinin Açık Anayasal Dayanak Olmaksızın Kullanılması	148
1. Anayasal Dayanağı Olmayan Kararnameler ve Post Factum Denetim.....	150
a. Korematsu'dan Peralta'ya: Ulusun Koruyucusu Olarak Başkan ve Kararname Yetkisi.....	150
b. Youngstown Sheet & Tube Co. v. Sawyer Kararı ve Yargıç Jackson'ın Üçlü Şeması	165
2. Parlamentoların Yetkilendirme İkilemi: Anayasal Dayanağı Olmayan Yetki Yasaları ve Kararnameler	169
a. Kararname Yetkisinin Geçiş Dönemlerinde Kullanılması	170
b. Açık ve Örtülü Yetkiye Dayanılarak Kararname Yetkisinin Kullanılması	177
II. KARARNAME YETKİSİNİ ETKİLEYEN DİĞER ETKENLER: KARŞILAŞTIRMALI ÇÖZÜMLEME.....	191
A. Devlet Başkanının Anayasal ve Partizan Yetkileri	192
1. Veto Yetkisi	192
2. Koalisyon ve Parlamento Desteği.....	199
3. Parti Disiplini	210
B. Devletin ve Anayasal Organların Yapısı.....	214
1. Devletin Yapısı	214
2. Yasama Organının Yapısı.....	217
3. Yargı Organının Yapısı	220

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARARNAME YETKİSİ VE TÜRKİYE MODELİ: CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ

I. PARLAMENTO SİSTEM DÖNEMİ.....	232
A. Kanun-ı Esasî ve Muvakkat Kanunlar	232

B. Kararname Yetkisinin Açık Anayasal Dayanak Olmaksızın Kullanılması	236
C. KHK'lerin Anayasal Dayanağa Kavuşturulması.....	243
D. Kararname Yetkisine Devlet Başkanının Ortak Edilmesi.....	248
II. CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ DÖNEMİ	259
A. Olağan Kararnameler	261
1. Kararnamelerle İlgili Getirilen Sınırlamalar	261
a. Yürütme Yetkisine İlişkin Konularda Çıkarılabilme.....	262
b. Temel Hak ve Özgürlüklerle İlgili Getirilen Sınırlamalar	265
c. Münhasıran Kanunla Düzenlenmesi Öngörülen Konularda Çıkarılamama.....	268
2. Tamamlayıcı Kararname Çıkarma Yetkisi (m. 104/17).....	273
3. Organizasyon Kararnameleri Çıkarma Yetkisi (m. 104, 106, 108, 118, 123).....	280
a. Yürütmeye Saklı Düzenleme Yetkisi Tanınan Alanlar..	281
b. Yürütmeye Saklı Düzenleme Yetkisi Tanınmasının Sonuçları.....	293
c. Kamu Tüzel Kişiliği Kurulmasına Yönelik Kararnameler.....	302
4. Yasama Yetkisinin Devredilmezliği ve Genelliği Karşısında Olağan Kararnameler	304
B. Olağanüstü Hâl Kararnameleri.....	309
C. Kararnamelerin Benzer İşlemlerden Farkları.....	320
D. Kararnamelerin Yargısal Denetimi	328
SONUÇ.....	339
KAYNAKÇA.....	359